

Newsletter Nr 3 Projektu UE SPLIN

Wspólne egzekwowanie standardów pracy w budownictwie i międzynarodowej żegludze morskiej – wyniki porównawcze i możliwość ich wykorzystania w innych branżach

Projekt **SPLIN** przeprowadził badania nad strategicznymi i innowacyjnymi praktykami partnerów społecznych oraz inspekcji pracy na rzecz lepszego egzekwowania standardów pracy, zwłaszcza w sektorach, w których występują niezgodne z przepisami praktyki.

W **sektorze budowlanym**, przyjrano się bliżej wspólnemu egzekwowaniu standardów, gdzie partnerzy społeczni biorą na siebie rolę inspektorów lub gdzie organy publiczne i partnerzy społeczni ściśle współpracują, aby wspierać inspektorów i poprawiać egzekwowanie standardów pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP).

W **Austrii** Fundusz Wypoczynkowy i Rozliczeniowy Pracowników Budowlanych (BUAK), jeden z partnerów społecznych, otrzymał szerokie kompetencje w zakresie wdrażania ustawy o kluczowym znaczeniu dla zwalczania nieuczciwych praktyk. Obejmują one prawo do kontroli wynagrodzeń na budowach, weryfikacji podejrzeń dotyczących dumpingu płacowego i socjalnego oraz zgłaszania takich przypadków władzom.

W **Hiszpanii (Asturia)** dwie branżowe instytucje partnerów społecznych, COPREVAS (Comisión de Seguridad y Prevención de Riesgos Laborales y Contratación) i FLC (Fundacion Laboral de la Construcción des Principado de Asturias) współpracują z urzędami pracy (zwłaszcza z Inspekcją Pracy) od lat 90., aby usprawnić egzekwowanie standardów. Takie wspólne działania zostały wzmocnione w 2017 r. poprzez instytucjonalizację regularnej wymiany informacji między partnerami społecznymi a inspekcją pracy oraz stworzyło mechanizmy odpowiedzialności i koordynacji.

W **Polsce**, kraju o dość słabej współpracy między partnerami społecznymi, zawieszono trzy porozumienia o wspólnym egzekwowaniu

standardów: Porozumienie dla bezpieczeństwa w budownictwie (ASC), Porozumienie o minimalnej płacy w budownictwie (AMW) oraz Porozumienie na rzecz Bezpieczeństwa Pracy przy Obsłudze Żurawi (AOSOC). Zarówno przedstawiciele pracodawców i pracowników, jak i Główny Inspektor Pracy odegrali znaczącą rolę w inicjowaniu i/lub wspieraniu porozumień.

W odniesieniu do **żeglugi morskiej** w badaniach SPLIN analizowano utworzenie sieci inspektorów ITF (Międzynarodowa Federacja Pracowników Transportu) w Finlandii, Hiszpanii i Polsce. Specyfika tego działania polega na skoordynowanych wysiłkach podejmowanych przez ponadnarodowy związek zawodowy w celu opracowania i egzekwowania standardów pracy, we współpracy z krajowymi i lokalnymi związkami zawodowymi oraz władzami państwowymi (władze portów i inspekcja pracy).

Wnioski porównawcze

Analizowane działania współ-egzekwowania standardów przyniosły obiecujące rezultaty w zakresie lepszego przestrzegania przepisów BHP (Asturia, Polska, ITF), skutecznych kontroli fikcyjnego samozatrudnienia (Asturia) i niedostatecznego wynagradzania (Austria, ITF), ustalania minimalnych standardów pracy (Polska, ITF) oraz lepszego informowania pracodawców i pracowników o prawach, standardach i obowiązkach dotyczących BHP, wynagrodzeń i innych warunków pracy.

W ramach Projektu SPLIN określono pewne kluczowe cechy tych działań, które szczególnie sprzyjają lepszemu egzekwowaniu standardów pracy i usprawnieniu ich kontroli.

- Partnerzy społeczni i władze współpracują nie tylko przy pojedynczych kontrolach, ale także **opracowują cele i procedury dotyczące narzędzi egzekwowania standardów** (BUAK, FLC).

- **Partnerzy społeczni posiadają kompetencje kontrolne (BUAK, FLC, ITF)** i mogą wnieść swoją wiedzę branżową do praktyki kontrolnej.
- **Strategiczne egzekwowanie** to skuteczna metoda na skoncentrowanie zasobów na konkretnych sektorach, problemach (np. BHP, niskie wynagrodzenia) oraz modelach biznesowych lub regionach (ASC, AOSOC, BUAK, FLC).
- **Organizacje pracodawców** są świadome swojej roli w aktywnym promowaniu i przestrzeganiu standardów (ASC, AOSOC, BUAK, FLC).
- Zaangażowanie **silnych podmiotów** (zrzeszających wielu członków, mających władzę w instytucjach lub mocną pozycję, dysponujących odpowiednimi narzędziami), mogących realizować lub wspierać inicjatywę współ-egzekwowania standardów, zapewnia sukces i trwały charakter tych działań.
- Inspekcje są wyposażone w **ukierunkowane** (np. branżowe), ale jednocześnie **wszechstronne kompetencje** (np. w zakresie prowadzenia kontroli, weryfikacji i skarg) (BUAK, ITF).
- **Jedna organizacja (ITF) koordynuje** cele i narzędzia kontroli, a także szkolenia inspektorów w branży charakteryzującej się dużą transgraniczną mobilnością pracy.

Transferowalność wyników badań SPLIN

W ramach projektu SPLIN oceniono możliwość wykorzystania wyników poprzez zastosowanie podejścia „badanie w działaniu” do innych sektorów (drogowy transport towarowy w Austrii i Polsce, hotelarstwo w Hiszpanii) i powiązanych instytucji kontrolnych (kontrola portowa w żegludzie morskiej) dzięki warsztatom dla interesariuszy na szczeblu krajowym i UE.

W Polsce wybrano kwestie poprawy BHP w transporcie drogowym, czerpiąc z udanych porozumień (ASC i AOSOC) pomiędzy partnerami społecznymi we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy w sektorze budownictwa. Kluczowym zaleceniem była realizacja strategii polegającej na uruchomieniu

konkretnie ukierunkowanych i możliwych do sfinansowania inicjatyw z udziałem nielicznych, ale silnych organizacji partnerów społecznych, które przyczynią się do poprawy zdrowia i bezpieczeństwa kierowców oraz wpłyną pozytywnie na bezpieczeństwo na drogach.

Sieć inspekcji ITF stanowi skuteczne narzędzie egzekwowania standardów, umożliwiające kontrolę i w konsekwencji poprawę warunków pracy marynarzy na statkach. Oprócz inspektorów ITF, kompetencje w zakresie inspekcji posiada również kontrola portowa (PSC). Ważną konkluzją warsztatów było wskazanie, że **kontrolerzy inspekcji** o różnych, ale czasami pokrywających się kompetencjach muszą być szkoleni, aby **nawzajem rozumieć podstawowe przepisy i cele inspekcji**. W przypadku PSC należy pogłębić rozumienie przez inspektorów kwestii związanych z zatrudnieniem oraz udoskonalić procedurę inspekcji z uwzględnieniem „czynnika ludzkiego” w tym procesie.

Końcowe działania projektu

Serdecznie zapraszamy na konferencję online projektu SPLIN. Gromadzić ona będzie wszystkich partnerów i uczestników projektu, w tym przedstawicieli partnerów społecznych, inspektorów pracy i naukowców, którzy omówią wyniki projektu. W dialogu z głównymi interesariuszami m.in. z UE i MOP, konferencja daje możliwość podzielenia się wynikami projektu i ich krytycznej oceny. Szczegółowy program konferencji znajduje się [tu](#) zaś pod [tym](#) linkiem można dokonać rejestracji.

Konsorcjum

FORBA (AT) - lider, partnerzy: Notus (ES), Uniwersytet Jyväskylä (FI) oraz Instytut Spraw Publicznych (PL).

Badania prowadzone były we współpracy z: Funduszem Wypoczynkowym i Rozliczeniowym Pracowników Budowlanych (BUAK, AT), związkiem BUDOWLANI (PL) oraz Fundacion Laboral de la Construcción de Asturias (ES). Więcej informacji na temat raportów krajowych i branżowych oraz samego projektu można znaleźć na stronie <http://splin.forba.at/>

